

THEMA RESTAURATIEPLOEG

Voegles op de steiger rond de Calvariekapel. Lowie Coenen doceert.

foto Johannes Timmermans

Lessen in de hogere voegologie

In de zomerserie Gastarbeider steken journalisten zelf de handen uit de mouwen. John Hoofs liep mee met een restauratieploeg van de sociale werkvoorziening.

De grappen zijn niet van de lucht als bekend wordt op welke afdeling van de sociale werkvoorziening van Maastricht, Eijsden-Margraten en Meerssen ik mag meedraaien. In plaats van in de klee-hangersorteercentrale ben ik ingedeeld bij de klussenploeg van Jo Dams, die kruisen, kapellen en ander klein religieus erfgoed in de omgeving restaureert.

Atheïst stoft Zjezeke af, veel gekker moet het niet worden, grijnzen de collega's vol leedvermaak. Ze weigeren hun voorpret voor zich te houden. Terecht. Ik had zelf ook nooit gedacht nog eens op een bouwsteiger rond een verloederde kapel aan de rand van Houthem te staan. Jo Dams leidt me rond. De voorman van MTB-Buurtbedrijven heeft veertig jaar in de bouw op de teller, rolde er op zijn veertiende in. Deed alles tussen handlangers en voegen. Kent de kneepjes van het vak en het stresstempo dat metselaars krijgen opgelegd. Ze leggen soms wel duizend stenen op een dag. Gekkenwerk. Dan is wat hij nu

doet een verademing. Geen enkele tijdsdruk, vakwerk staat centraal en je komt op de verrassendste plekken. Dams vertelt het bij de Calvariekapel aan een karrenpad in het Houthemse Kloosterbos-Smallenbosch die zijn ploegje al weken in oude luister herstelt. Toen ze begonnen was het rijksmonument door

wildgroei en struikgewas volledig aan het zicht onttrokken. Boomwortels hadden zich een weg gevretten door de poreuze mergelblokken waaruit de kapel - ingewijd in 1829 - is opgetrokken. Uit de gevels woerde onkruid. We staan op de bovenste steigerplanken en Jo Dams wijst naar het bolle dakje dat een nieuwe glimmende teerlaag kreeg en rondom met zink is afgebiesd. De voegen tussen de mergelblokken zijn allemaal uitgekrast en opnieuw gevuld met speciale mortel. Dat is het werk van meestervoeger Lowie Coenen, jeugdvriend van Dams.

Lowie is leraar op locatie. Werken-derwijs draagt hij zijn vakkennis over op de drie hulpen om hem heen. Hij vertelt ze bijvoorbeeld over de speciale samenstelling van de voegmortel die heel anders is

dan bij doorsnee woningbouw. Lowie Coenen is leesblind, vandaar zijn baan bij de sociale werkvoorziening. Hij weet uiteraard waar hij woont, maar het adres heeft hij op een spiekpapiertje geschreven dat in zijn portefeuille zit. Schaamt hij zich niet voor. Het is zoals het is. Pas op: hij werkte ook bij gewone bazen, was zelfstandige, maar bij de Maastrichtse Toeleverings Bedrijven (MTB) is hij op zijn plaats. Lowie vindt het niet erg dat hij er vandaag een pottenkijker bij heeft gekregen. Zijn motto is simpel: iedereen die gretig en gemotiveerd is om van hem te leren, is welkom. Hij krijgt vaak genoeg volk met zich mee dat zich naar het einde van de dag sleept. Blijf dan weg en ga iets doen wat je wel leuk vindt. Coenen voelt zich nuttig, omdat hij zijn vakkennis kan overdragen op

jongeren en vandaag op mij. Bovendien is het werk leuk: waar kun je nu een totaal verwaarloosde kapel restaureren, zonder dat vooraf is bepaald wanneer het af moet zijn? Kwaliteit is leidend. Pure luxe. Het verschaft hem de tijd om tussen het werken door lessen in de hogere voegologie te geven. Hij troont ons mee naar beneden waar hij twee emmers vol gereedschap heeft staan. Coenen drukt me een voegijzer in handen. Komt van de bouwgroothandel. Goed spul, maar niet goed genoeg voor Lowie. Hij maakt al zijn gereedschap zelf. Ieder mens heeft andere handen, zegt hij. Als je elke dag uren op de bouwsteiger staat te voegen, moet je gereedschap hebben dat is aangepast aan de vorm van je handen. Hij graait weer in een emmer en drukt me een voegijzer van eigen makelij in handen. Het verschil is zelfs voor een absolute leek onmiskenbaar. Coenen glimt van trots, pakt een nieuw stuk gereedschap. Een eigen uitvinding dit keer. Aan onderdelen van een botte cirkelzaag laste hij een handvat en de perfecte mergelvoegenkrabber was geboren. Coenen bewerkte er de hele Calvariekapel mee, voordat de scheuren en kieren met zijn speciale plakkerige en gelige mortel opnieuw werden gedicht.

Twee weken nog, schat Lowie, dan is de kapel klaar. Kan ze er weer een hele tijd tegen. Dat is het voordeel van vakwerk. Je hebt er lang plezier van.